

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Jiřího Gottwalda a soudců JUDr. Daniela Spratka, Ph.D. a JUDr. Zory Šmolkové, ve věci žalobce **prap. P. K.**, zastoupeného Mgr. Ing. Petrem Konečným, advokátem se sídlem Olomouc, Nová Ulice, Na Střelnici 1212/39, proti žalovanému **Řediteli Sekce rozvoje a plánování schopností Ministerstva obrany ČR** se sídlem Praha 6, Dejvice, Tychonova 1, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného č. j. 607-2/2015-1122 ze dne 9. 10. 2015, ve věci přiznání odměny za služební pohotovost,

t a k t o :

I. Rozhodnutí Ředitele Sekce rozvoje a plánování schopnosti Ministerstva obrany ČR č. j. 607-2/2015-1122 ze dne 9. 10. 2015 se **zrušuje**.

II. Žalovaný je **povinen** zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 15.342 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalobce Mgr. Ing. Petra Konečného, advokáta se sídlem v Olomouci, Nová Ulice, Na Střelnici 1212/39.

O d ů v o d n ě n í :

I. Žalobní námitky

Žalobce se svou žalobou doručenou Krajskému soudu v Ostravě dne 23. 10. 2015 domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného č. j. 607-2/2015-1122 ze dne 9. 10. 2015 (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým bylo zamítnuto jeho odvolání a potvrzeno rozhodnutí ředitele Krajského vojenského velitelství Ostrava (dále jen „služební orgán“) ev. č. 14/100/2/60/2015-7084 ze dne 10. 8. 2015, kterým byla zamítnuta žádost žalobce ze dne 10. 6. 2013, doplněná dne 2. 8. 2013, o přiznání odměny za služební pohotovost podle § 19 odst. 2 zákona č. 143/1992 Sb. o platu a odměně za pracovní pohotovost v rozpočtových a v některých dalších organizacích a orgánech (dále jen „zákon o platu“) a toto prvostupňové rozhodnutí bylo v napadených výrocích I., III. a IV. potvrzeno, současně žalobci nebyla přiznána náhrada nákladů řízení.

Žalobce uvedl, že v období od ledna 2009 do května 2013 byl na základě Rozkazu ministryně obrany č. 7 ze dne 26. 3. 2009 a v souladu s Nařízením pro zabezpečení bojové a mobilizační pohotovosti Sil podpory, část 2 Zabezpečení bojové pohotovosti č. j. V 290/2011-2280, Hl. 5 zařazován Organizačním rozkazem ředitele Vojenského zařízení 7084 Ostrava č. 1 pro daný rok do bojové pohotovosti, a na základě jednotlivých Rozkazů ředitele Vojenského zařízení 7084 Ostrava mu byla určována hotovost, kterou vždy v souladu s Organizačním řádem Krajského vojenského velitelství Ostrava pro daný rok řádně vykonával. Žalobce byl zařazován do Skupiny velení a řízení s dobou nástupu do 360 minut se zajištěním stálého telefonického spojení a dostavení se na pracoviště do 360 minut od vyhlášení signálu. Telefonické spojení s žalobcem bylo opakovaně kontrolováno. Žalobce proto požádal o zaplacení odměny za služební pohotovost. Ve věci bylo opakovaně rozhodováno jak správním orgánem I. stupně, tak žalovaným, když naposledy – poté, co částí uplatněné žádosti služební orgán vyhověl - bylo odvolání zamítnuto s odůvodněním, že zařazení do Skupiny velení a řízení ztratilo charakter služební pohotovosti tím, že byla zrušena časová norma pro dostavení se na pracoviště; dále byla část nároku žalobce zamítnuta pro promlčení.

Žalobce v žalobě namítal, že nelze podmiňovat služební pohotovost s určením časové normy a odkázal na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č. j. 6 Ads 71/2012-47 ze dne 12. 12. 2012. Žalobce musel být vždy připraven k možnému výkonu služby a to, že nebyla určena časová norma, znamená pouze, že ji měl určit nadřízený, který nebyl ve svém rozhodnutí nijak limitován.

Dále žalobce nesouhlasil se závěrem žalovaného, že žalobci za přiznané částky nepřísluší úrok z prodlení, když o tom žalovaný ani nerozhodl ve výrokové části napadeného rozhodnutí, pouze to uvedl v odůvodnění; považuje za nesprávné odůvodnění nepřiznání úroků z prodlení tím, že neproplacením odměny mu žádná „škoda“ nevznikla.

Dále namítl, že vznesená námitka promlčení nároku je v rozporu s dobrými mravy, neboť to byl služební orgán, kdo svým úmyslným jednáním způsobil, že odměna za služební pohotovost nebyla vyplacena a nemůže nyní ze své chyby těžit. Bez ohledu na další, promlčecí doba podle něj dosud neuběhla.

Nesouhlasil ani s tím, že mu nebyla přiznána náhrada nákladů řízení. Žalovaný zákonné ustanovení, ze kterého dovozuje neexistenci práva žalobce na náhradu nákladů řízení, zneužívá k prodlužování řízení. Žalobce byl nucen

k uplatnění svých práv opětovně vynakládat finanční prostředky na právní zastoupení. Celkem podal čtyřikrát odvolání a opakovaně podával stížnost na nečinnost příslušných orgánů.

II. Stanovisko žalovaného

Žalovaný s žalobou nesouhlasil a navrhl její zamítnutí. Od doby, kdy byla zrušena časová norma pro příslušníky Krajského vojenského velitelství určených do Skupiny velení a řízení nebyli již tito tak omezeni, aby účel tohoto omezení byl stejný jako v případě služební pohotovosti, tj. zajištění připravenosti vojáka nastoupit k plnění služebních úkolů v časovém limitu. Žalobce se mýlí, že bylo pouze na vůli ředitele Krajského vojenského velitelství Ostrava, kdy stanoví dobu nástupu, naopak žádná časová norma dána nebyla. Jedná se tak o prvotní nastavení komunikačního kanálu. Teprve v případě aktivace hotovostního systému mohla být služební povinnost předurčené osobě nařízena. K aktivaci však mohlo dojít až při vyhlášení předběžných opatření nebo na základě rozhodnutí Náčelníka generálního štábu Armády České republiky, k čemuž v období od 1. 2. 2012 do května 2013 v případě žalobce nedošlo.

Podle žalovaného žalobci nenáleží úroky z prodlení. Poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 7. 2014 č. j. 6 As 102/2014-39, s tím, že zákon č. 221/1999 Sb., (dále jen „zákon o vojácích z povolání“) neupravuje nárok na úroky z prodlení, nelze jej dovodit ani analogicky, a proto o nich služební orgán nerozhodl a žalovaný jeho postup potvrdil.

Žalovaný nesouhlasil ani se názorem žalobce, že námitka promlčení byla uplatněna v rozporu s dobrými mravy. Žalobci nic nebránilo v tom, aby svá práva na proplacení odměny za služební pohotovost uplatnil včas, tedy před uplynutím promlčecí doby. Jestliže svůj nárok neuplatnil, dříve je nutno marné uplynutí promlčecí doby přičítat výhradně k jeho tíži; poukázal přitom na judikaturu Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu.

Právo na náhradu nákladů řízení žalobce nemá podle ustanovení § 79 odst. 3 zák. č. 500/2004 Sb., správního řádu, který upravu práva na náhradu nákladů řízení pro správní řízení upravuje kogentně.

III. Posouzení krajským soudem

Krajský soud poté, co zjistil, že žaloba byla podána včas ve lhůtě dvou měsíců po doručení písemného vyhotovení rozhodnutí žalovaného žalobci, tedy v souladu s ustanovením § 72 odst. 1 zákona č. 152/2002 Sb. soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), přezkoumal napadené rozhodnutí v souladu s ustanovením § 75 odst. 2 s. ř. s. v mezích žalobních bodů a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná; ve věci rozhodl bez jednání v souladu s ustanovením § 51 odst. 1 s. ř. s., neboť s tímto postupem oba účastníci souhlasili.

Mezi účastníky není sporné, a krajský soud ověřil ze správních spisů, že žalobce dne 10. 6. 2013 obdržel od žalobce žádost o proplacení odměny za pracovní pohotovost konanou v lednu 2009 až v květnu 2013, kterou dne 6. 8. 2013 rozšířil o úroky z prodlení. Žalobce byl vojákem z povolání a byl na základě Nařízení pro zabezpečení bojové a mobilizační pohotovosti Sil podpory, část 2 Zabezpečení

bojové pohotovosti č. j. V 50/42/2010/DP-2280 ze dne 23. 5. 2012, dále rozpracovaného v Plánu na uvádění Krajského vojenského velitelství Ostrava do bojové připravenosti č. j. V24-6/2012/DP-7084 ze dne 5. 11. 2012, vyčleněn k plnění úkolu bojové a mobilizační pohotovosti, vše na základě Rozkazu ministryně obrany č. 7/2009 a Rozkazu ministra obrany č. 44/2006 s tím, že k plnění úkolu bojové a mobilizační pohotovosti byli vyčleněni všichni vojáci a jejich příprava byla organizována v pracovní době. Vojáku byl přiznán zvláštní příplatek s tím související. Na každý rok byla vytvořena Skupina velení/skupina velení a řízení s normou dosažení pohotovosti 360 minut, tento časový limit byl zrušen od 1. 2. 2012 Rozkazem ředitele Krajského vojenského velitelství č. 6/2012 tak, že bude určena v samostatném režimu. Pro každý týden byli vyčleňováni konkrétní vojáci do Skupiny velení/Skupiny velení a řízení. Jednalo se o tzv. bojové rozdělení. Současně bylo uvedeno, že toto bojové rozdělení nebylo realizováno v režimu vyhlášení služební pohotovosti. Členové Skupiny velení měli být za splnění daných podmínek tzv. aktivováni prostřednictvím mobilního telefonu, jehož číslo byli členové Skupiny velení povinni nahlásit, a telefonní spojení udržovat a poté, co byli aktivováni, byli povinni se dostavit na pracoviště Krajského velitelství Ostrava do stanovené doby a zde být v tzv. pohotovosti a vykonávat pro tuto příležitost stanovené úkoly. Skupina velení měla být aktivována nejen pro případ přechodu z mírového do válečného stavu státu, ale též pro plnění záchranných prací a při plnění humanitárních úkolů nevojenského charakteru.

Služební orgán rozhodoval celkem čtyřikrát, poprvé dne 30. 8. 2013, kdy nárokové částky odměny za služební pohotovost od ledna 2009 do června 2010 zamítl, neboť tyto nároky jsou promlčeny a od července 2010 do listopadu 2012 žádost zamítl jako nedůvodnou s tím, že se při vyčlenění osob k plnění úkolu bojové a mobilizační pohotovosti nejedná o služební pohotovost. Nedůvodnou shledal rovněž rozpor námítky promlčení s dobrými mravy. Žalovaný prvostupňové rozhodnutí zrušil a služební orgán závázal právním názorem, že pro posouzení služební pohotovosti nestačí, že nebyl určen na místo, kde se má žalobce zdržovat, ale je nutno přihlídnout k dalším materiálním znakům služební pohotovosti a posoudit ji v těchto intencích; ztotožnil se naopak s posouzením promlčení nároku a nedůvodnosti námítky rozporu vznesené námítky promlčení s dobrými mravy.

Služební orgán rozhodl podruhé dne 27. 3. 2014, a to shodně tak, že nároky za dobu od ledna 2009 do června 2010 zanikly jako promlčené a od července 2010 do května 2013 zamítl jako nedůvodné. Zabýval se materiálním pojetím služební pohotovosti s ohledem na judikaturu Nejvyššího správního soudu a dospěl k témuž závěru, že vyčleněním žalobce do Skupiny velení v daném období mu nebyla nařízena služební pohotovost. K odvolání žalobce žalovaný toto rozhodnutí zrušil pro procesní pochybení, kdy žalobce nebyl seznámen se všemi podklady pro rozhodnutí.

Služební orgán potřetí rozhodl dne 15. 9. 2014 poté, co správní spis doplnil o podklady rozhodnutí v souladu s pokynem žalovaného a poté rozhodl shodně jako v předchozím rozhodnutí z 27. 3. 2014. I toto prvostupňové rozhodnutí bylo žalovaným zrušeno, kdy žalovaný se ztotožnil s posouzením vznesené námítky promlčení s ohledem na dobré mravy. Souhlasil rovněž s výkladem služebního orgánu, co se týče zařazení vojáka do plánu uvádění do bojové pohotovosti jako nikoliv služební pohotovosti ve smyslu zákona o vojácích s povolání. Zdůraznil, že

zařazení do Skupiny velení znamená připravenost nejen k řešení krizové situace při přechodu z mírového do válečného stavu, ale rovněž řešení krizových situací nevojenského charakteru a uložil služebnímu orgánu, aby se uplatněným nárokem zabýval i z tohoto pohledu.

Na to služební orgán rozhodl počtvrté dne 27. 1. 2015 shodným výrokem jako v předchozích případech, s tím, že uzavřel, že z vnitřního pracovního řádu Krajského vojenského velitelství Ostrava vyplývá, že příslušníci Skupiny velení se v mimopracovní době zdržují na dosažitelném místě, kde mohou být spolehlivě vyrozuměni s nástupem ke Krajskému vojenskému velitelství nejpozději do 360 minut od vyhlášení signálu. Příslušníci skupin velení byli poučováni o tom, že postup vyrozumění příslušníků Skupiny velení se nutně váže výhradně až k okamžiku aktivace Skupiny velení. Systém vyrozumění Skupiny velení se bez rozlišení, zda důvodem aktivace je plnění úkolů bojové a mobilizační pohotovosti nebo krizového řízení řídí ustanoveními nařízením Náčelníka generálního štábu Armády České republiky pro zabezpečení bojové pohotovosti v rezortu ministerstva obrany, vše v intencích Rozkazu ministryně obrany č. 7/2009, ze kterého jasně vyplývá, že začlenění není realizováno v podmínkách vyhlášení služební pohotovosti, a proto nárok žalobce není důvodný. I toto rozhodnutí žalovaného bylo zrušeno žalovaným; žalovaný zavázal služební orgán svým názorem, že se nedostatečně zabýval pojmem aktivace, přičemž aktivací se pro skupinu rozumí povinnost dostavit se na pracoviště Krajského vojenského velitelství Ostrava do stanovené doby hotovosti – nejpozději do 360 minut od vyhlášení signálu, a proto se zařazení do Skupiny velení v materiálním smyslu rozumí služební hotovostí, a proto odvolací orgán dospěl k závěru, že v roce 2011 byla odvolateli ve smyslu § 30 zákona o vojácích z povolání nařízena služební pohotovost v období určeném konkrétními rozkazy ředitele Krajského vojenského velitelství, kterým byl zařazen do týdenního bojového rozdělení. Ve vazbě na vnitřní pracovní řád Krajského vojenského velitelství ev. č. 10/148/49/2011-7084 ze dne 24. 1. 2011 mu byla stanovena povinnost v případě vyhlášení (v případě aktivace) se do 360 minut od vyhlášení signálu dostavit na Krajské vojenské velitelství, a proto mu náleží odměna za služební pohotovost ve smyslu § 19 odst. 2 zákona o platu, a to až do konce ledna 2012, nikoliv však za dobu od 1. 2. 2012, kdy byla časová norma pro dostavení se na Krajské vojenské velitelství zrušena s tím, že časová norma bude určena až při vyhlášení předběžných opatření nebo na ZN Náčelníka generálního štábu Armády České republiky.

Na základě tohoto rozhodnutí žalovaného služební orgán rozhodl naposledy pátým rozhodnutím ze dne 10. 8. 2015 tak, že na žalobcův nárok za leden 2009 až červen 2010 zamítl jako promlčený, za červenec 2010 až leden 2012 žalobce nárok na odměnu přiznal a za únor 2012 až květen 2013 nárok zamítl jako nedůvodný, a toto rozhodnutí žalovaný potvrdil v napadeném rozhodnutí.

A. Soulad vznesené námítky promlčení s dobrými mravy

Žalovaný a služební orgán promlčení posuzovali správně podle ustanovení § 159 odst. 1 zákona o vojácích z povolání, podle kterého se *nárok promlčí, jestliže nebyl uplatněn ve lhůtě, která je stanovena v tomto zákoně. K promlčení se přihlédne jen tehdy, jestliže se ten, vůči němuž se nárok uplatňuje, promlčení dovolá; v takovém případě nelze promlčený nárok tomu, kdo jej uplatnil, přiznat.* Podle § 159 odst. 4 zákona o vojácích z povolání, *nárok uplatňuje účastník řízení podáním*

u služebního orgánu. Podle odstavce 3, věty první, jestliže účastník řízení uplatnil svůj nárok a v zahájeném řízení řádně pokračuje, promlčecí lhůta po dobu řízení neběží. Lhůta k uplatnění peněžitých nároků ze služebního poměru činila podle ustanovení § 161 odst. 1 zákona o vojácích z povolání tři roky a počíná běžet podle ustanovení § 160 odst. 1 zákona o vojácích z povolání dnem následujícím po dni, kdy právo mohlo být uplatněno poprvé.

Služební plat vojáka, včetně dalších nároků, a jejich splatnost upravoval podle § 66 odst. 1 zákona o vojácích z povolání, ve znění účinném za žalovaná období, zvláštní předpis, kterým byl zákon o platu, ze kterého vyplývá, že vojákově náleží odměna za pracovní pohotovost (§19 zákona o platu), která je splatná po vykonání služby, nejpozději v kalendářním měsíci následujícím po měsíci, ve kterém vznikl vojákově nárok na plat nebo na některou jeho složku; termín výplaty platu určil zaměstnavatel (§16 odst. 1, 2 ve spojení s § 22 zákona o platu). V posuzovaném případě to byl 15 den v měsíci, což mezi účastníky není sporné. Prvním dnem, kdy bylo možno nárok uplatnit, byl tedy 16. den v měsíci, a od tohoto dne počíná běžet tříletá lhůta pro uplatnění nároku. Uplatněním nároku se běh promlčecí lhůty po dobu vedení řízení staví. Žalobce uplatnil svůj nárok dne 10. 6. 2013 a tím zastavil běh promlčecí lhůty pro nárok na odměnu za měsíce květen 2010 (splatnost výplaty 15. 6. 2010, první den k uplatnění nároku byl tedy 16. 6. 2010, lhůty k uplatnění nároku by marně uplynula dne 16. 6. 2013) a následující. Služební orgán i žalovaný tak při uvážení běhu lhůty pro uplatnění nároku žalobce nepochybili u měsíců leden 2009 až duben 2010, chybně však posoudili marné uplynutí promlčecí lhůty za květen a červen 2010.

Podle shora citovaných ustanoví je k promlčení zapotřebí splnění kumulativně dvou podmínek, uplynutí tříleté lhůty a dovolání se promlčení tím, vůči němuž se nárok uplatňuje, což je v posuzovaném případě služební orgán (§ 159 odst. 4 zákona o vojácích z povolání). Forma dovolání se promlčení není v zákoně upravena, z logiky věci vyplývá, že bude projevena v rozhodnutí o nároku, což se stalo.

Žalobce má pravdu v tom, že námitka promlčení zásadně podléhá korektivu dobrých mravů, ovšem pouze v tom smyslu, zda uplatnění námitky promlčení je výrazem zneužití tohoto práva na úkor účastníka, který marné uplynutí promlčecí lhůty nezavinil a vůči kterému by zánik nároku na plnění v důsledku uplynutí promlčecí doby byl nepřiměřeně tvrdým postihem (srov. rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 21 Cdo 85/2010 ze dne 8. 2. 2011, rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 3 Ads 83/2013-39 ze dne 16. 7. 2014). Žalobce rozpor s dobrými mravy spatřoval v tom, že o promlčení rozhodl stejný subjekt, který odměnu nevyplatil z důvodu svého pochybení a nemůže tak z něj těžit, nadto promlčení způsobil úmyslně. Postup, kdy se promlčení dovolá a rozhodně o něm stejný subjekt, který na základě svého právního názoru žalobci odměnu nepřiznal, však, jak bylo vysvětleno výše, vyplývá přímo ze zákona. To, že služební orgán byl jiného právního názoru, na základě kterého původně odměnu žalobci nepřiznal, a ke změně přistoupil až poté, co byl k tomu zavázán odvolacím orgánem, je postup v souladu se správním řádem; přesně k tomu odvolací správní řízení slouží. Z žalobních tvrzení ani ze správního spisu nevyplývá, že by uplatnění práva na přiznání odměny žalobci bránila nějaká překážka ze strany žalovaného či služebního orgánu, v jejímž důsledku by došlo

k uplynutí lhůty pro jeho uplatnění. Vznesení námitky promlčení ze strany služebního orgánu není ani zneužitím práva, resp. tato okolnost z řádného žalobního tvrzení ani ze správního spisu nevyplývá, naopak je výrazem hospodárnosti postupu služebního orgánu, jak mu ukládá ustanovení § 14 zákona č. 219/2000 Sb. Ve zbytku se krajský soud zcela ztotožňuje s posouzením služebního orgánu a žalovaného.

Z uvedeného vyplývá, že byly splněny obě zákonné podmínky pro promlčení nároku, nelze jej žalobci přiznat a služební orgán správně žalobci nepřiznal odměnu za pracovní pohotovost za dobu od ledna 2009 do dubna 2010 a žalovaný jeho rozhodnutí správně potvrdil. U nároku na odměnu za měsíc květen a červen 2010 však promlčecí doba dosud neuplynula a ohledně těchto měsíců je proto rozhodnutí žalovaného nesprávné. Krajský soud tak považuje tuto žalobní námitku za důvodnou pouze z části, týkající se chybného výpočtu promlčecí lhůty nároku na odměnu za květen a červen 2010, ve zbytku je námitka nedůvodná.

B. Posouzení naplnění znaků služební pohotovosti

Služební pohotovostí je podle § 30 odst. 2 zákona o vojácích z povolání *přítomnost vojáka ve vojenských objektech nebo jiných místech, která určí nadřízený, a to mimo dobu služby a připravenost zahájit plnění služebních úkolů na určeném místě a v určeném čase*. Výkladem pojmu „služební pohotovost“ se opakovaně zabývá Nejvyšší správní soud. V rozsudku ze dne 26. 9. 2013, č. j. 4 Ads 55/2013-59 uzavřel, že *„o služební pohotovost, vykonávanou na jiném místě, než ve vojenských objektech podle § 30 zákona č. 221/1999 Sb. zákona o vojácích z povolání, se může jednat i v případech, kdy služební orgán v rozkaze nařídí vojáku „dosažitelnost“, popřípadě jinými slovy vojáku mimo dobu služby nařídí omezení, jehož účel je stejný jako v případě služební pohotovosti (tj. zajištění připravenosti vojáka nastoupit k plnění služebních úkolů v časovém limitu), a to i když v rozkaze není uvedeno konkrétní místo, na němž se voják musí v době služební pohotovosti zdržovat. Za takto nařízenou služební pohotovost vojáku náleží odměna podle § 19 odst. 2 zákona č. 143/1999 Sb.“* Nejvyšší správní soud vyšel z úvahy, že je-li vojáku z povolání rozkazem stanovena povinnost „dosažitelnosti“, v rámci které musí být připraven na základě pokynu uděleného prostřednictvím mobilního telefonu nastoupit ve stanoveném limitu k plnění služebních povinností, dochází u něj k omezení v době, kdy není ve výkonu služby, a jde tedy o služební pohotovost v materiálním smyslu, neboť podstatou pohotovostního systému je zajištění připravenosti určitého počtu vojáků pro případ nasazení vyššího počtu vojáků, než jaký je potřeba pro zajištění běžného provozu vojáků ve výkonu služby.

Závěry Nejvyššího správního soudu zde vyjádřené lze aplikovat i na posuzovaný případ; konec konců právě s poukazem na tento rozsudek byla žalobci přiznána odměna za služební pohotovost do konce ledna 2012. Od 1. 2. 2012 pak žalovaný ani služební orgán žalobci odměnu nepřiznal, neboť zrušením časového limitu 360 minut podle nich pozbylo zařazení do Skupiny velení znak služební pohotovosti.

Krajský soud se s tímto názorem neztotožňuje. Na charakteru omezení žalobce se totiž vypuštěním limitu 360 minut nezměnilo vůbec nic. Jako před touto změnou, byl povinen být „dosažitelný“ pomocí mobilního telefonu a v případě nutnosti měl být „aktivován“, tedy mu měl být dán pokyn dostavit se v stanoveném čase, který

byl nově ponechán na rozhodnutí aktivujícího nadřízeného, na určené místo – pracoviště Krajského velitelství Ostrava - k výkonu služební pohotovosti. Podstatou i tak nadále bylo zajištění připravenosti určitého počtu vojáků pro případ potřeby nasazení vyššího počtu vojáků. Aktivace prostřednictvím mobilního telefonu na charakteru omezení žalobce nic nemění, konečně, i v předcházejícím období měl být aktivován mobilním telefonem. Zrušení časového limitu neznámá, že by bylo dáno na úvaze žalobce, za jak dlouhou dobu se na určené místo dostaví, popř. zda se vůbec dostaví, ale znamená, že zde není žádná předem stanovená hranice, do kdy bude muset být připraven se na toto určené místo dostavit. Tato hranice může být delší než 360 minut, ale v případě potřeby může být i kratší. Služební vztah žalobce ke státu je vztahem veřejnoprávním a z jeho podstaty vyplývá, že žalobce může být v zájmu zajištění funkčnosti armády více omezen, než zaměstnanec v soukromoprávní sféře, přičemž – na rozdíl od soukromoprávního vztahu - taková omezení mohou být kompenzována již základním služebním platem. Vždy však musí jít o omezení zákonem předvídané. Pokud služební orgán žalobci nařídil „dosažitelnost“ mobilním telefonem a s tím spojené další povinnosti, nejedná se o výkon služby, který je zákonem o vojácích povolání předvídan jako výkon odměněný již základním služebním platem. Krajský soud proto uzavřel, že i za dobu od února 2012 byla materiální podstata služební pohotovosti dodržena a žalobci odměna za služební pohotovost náleží. Žalobní námitka je tak důvodná.

C. Úroky z prodlení

Důvodná je rovněž žalobní námitka týkající se nepřiznání úroků z prodlení. Vztah mezi žalobcem a státem je vztahem veřejnoprávním (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 4 Ads 55/2013 - 59, rozsudek 6 As 75/2015 - 17 z 21. 1. 2016) a aplikaci pravidel o úrocích z prodlení na základě subsidiárního použití zákoníku práce, resp. občanského zákoníku tak nelze použít. Uvedené východisko však nevede k závěru přijatým žalovaným, že žalobci úroky z prodlení nenáleží. Není totiž žádného důvodu pro to, aby zaměstnancům v soukromé sféře za opožděnou výplatu mzdy popř. odměny za pracovní pohotovost úroky z prodlení náležely, zatímco vojákům z povolání, jejichž základem je vztah veřejnoprávní, úroky z prodlení nenáležely. K témuž dospěl Nejvyšší správní soud v rozsudku č. j. 6 As 75/2015-17 z 21. 1. 2016, který posuzoval úroky z prodlení ve vztahu k pozdě vyplacenému doplatku služebního příjmu ve věcech služebního poměru za výkon služby přesčas u příslušníka bezpečnostního sboru (srovnej odůvodnění tohoto rozsudku str. 23). Odměna za pohotovost sice není platem (§ 3 odst. 2 zákona o platu), neboť nepřísluší za vykonanou službu, nicméně se platu svým charakterem blíží, je náhradou za omezení, která žalobci v aktivní vojenské službě, ale po dobu mimo službu, v důsledku jeho nařízené „dosažitelnosti“ nastala; v zákoně je systematicky zařazena do části druhé, nadepsané „Plat a odměna za pracovní pohotovost“ a podléhá podle § 22 zákona o platu stejné úpravě „technických okolností“ (splatnost, způsob výplaty apod.) jako plat. Nemá charakter sociální dávky, jako např. výsluhový příspěvek poskytovaný na základě služebního zákona bývalým příslušníkům bezpečnostního sboru, za jehož pozdní poskytnutí úroky z prodlení nenáleží právě proto jeho charakter sociální dávky (srovnej žalovaným citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 6 As 102/2014-39 z 31. 7. 2014, který však právě pro odlišný skutkový základ na posuzovanou věc nedopadá). To, že zákon o vojácích z povolání úrok z prodlení pro případ opožděné výplaty odměny za pohotovost (i platu) nestanoví, zjevně není úmyslem zákonodárce; ze zákona

o vojácích z povolání totiž nijak nevyplývá úmysl zákonodárce vyloučit spojení vzniku nároku na úroky z prodlení z pozdě vyplaceného platu, popřípadě odměny za služební pohotovost, nevyplývá ani ze zákona o platech, a pro takový úmysl není ani žádný rozumný důvod – jak v soukromoprávní sféře, tak ve veřejnoprávní sféře musí být mzda/plat a odměna za pohotovost vyplaceny včas, jedině pak budou spravedlivé. Zákon o vojácích z povolání naopak na existenci úroků z prodlení pamatuje u úpravy promlčení (§162 odst. 4 zákona o vojácích z povolání). Z toho vyplývá, že absence úpravy je neúmyslnou mezerou v zákoně, kterou lze tzv. analogií juris překlenout, když analogií legis ji pro absenci úpravy překlenout nelze (srovnej citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 1. 2016 č. j. 6 As 75/2015-17). S ohledem na charakter odměny za pohotovost a její podobnost se soukromoprávními peněžními plněními je na místě využít analogií juris úpravu úroků z prodlení, tedy ustanovení § 517 zákona č. 140/1964 Sb., občanský zákoník, resp. § 1968 zákona č. 89/2012 Sb. (nový občanský zákoník). Závěr žalovaného, že žalobci úroky z prodlení nenáleží, je tak nesprávný.

D. Náhrada nákladů správního řízení

Poslední žalobní námitka se týkala nepřiznání práva na náhradu nákladů řízení žalobci, byť byl v řízení částečně procesně úspěšný. Obecné pravidlo vzniku práva na náhradu nákladů řízení stanoví § 79 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., (dále jen „správní řád“), *nestanoví-li zákon jinak, nese správní orgán nebo dotčený orgán a účastník své náklady*. Výjimku z pravidla, že náklady účastníka řízení nese ve správním řízení zásadně účastník a náklady správního orgánu správní orgán, stanoví § 141 odst. 11 správního řádu pro tzv. sporná řízení, kterými podle odstavce prvního jsou řízení o sporech mj. z pracovněprávních vztahů podle zvláštního zákona. V takovém případě platí pro právo na náhradu nákladů řízení účastníka pravidlo úspěchu ve věci. Podobnou úpravu práva na náhradu nákladů řízení obsahuje i zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, podle jehož §177 odstavec 2, *jestliže je účastník v řízení o odvolání, rozkladu, v obnoveném nebo přezkumném řízení úspěšný, má nárok na náhradu nákladů od bezpečnostního sboru. Jestliže má účastník v řízení úspěch jen částečný, má nárok na poměrnou náhradu nákladů. Nárok musí účastník uplatnit před ukončením řízení, a jestliže to není možné, do 3 dnů ode dne doručení rozhodnutí, jinak zaniká*. Totožnou úpravu obsahuje i § 166 zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě¹.

V posuzovaném případě zákon o vojácích z povolání speciální úpravu práva na náhradu nákladů správního řízení nemá, ač proto není žádný rozumný důvod a zjevně se nejedná o úmysl zákonodárce, neboť ten není z žádného ustanovení ani důvodové zprávy seznatelný; není totiž žádný důvod pro to, aby vojáci z povolání podléhali ve správním řízení jinému režimu úpravy práva na náhradu nákladů řízení, než příslušníci ozbrojených sborů či ostatní státní zaměstnanci. Podle názoru krajského soudu jde proto o nevědomou mezeru v zákoně, kterou lze překlenout analogií. Krajský soud uvážil užití – přednostní - analogií legis úpravy § 141 odst. 11 správního řádu, když se jedná o spor quasi – pracovněprávní, což užití této úpravy

¹ § 166 zákona o státní službě zní: *jestliže je účastník v řízení o odvolání, rozkladu, v obnoveném nebo přezkumném řízení úspěšný, má nárok na náhradu nákladů od služebního úřadu. Jestliže má účastník v řízení úspěch jen částečný, má nárok na poměrnou náhradu nákladů. Nárok musí účastník uplatnit před ukončením řízení, a jestliže to není možné, do 3 dnů ode dne doručení rozhodnutí, jinak zaniká*

v zásadě odůvodňuje. Podobnost veřejnoprávního charakteru postavení vojáků z povolání a příslušníků bezpečnostních sborů však podle názoru krajského soudu odůvodňuje spíše užití analogií juris úpravy §177 odstavec 2 zákona č. 361/2003 Sb. Obě úpravy však shodně vedou k závěru, že rozhodnutí žalovaného je ohledně práva na náhradu nákladů řízení žalobce nesprávné, neboť žalobce má podle poměru svého úspěchu ve věci nárok na náhradu nákladů řízení. Žalobní námitka je důvodná.

E. Závěr

Vzhledem k tomu, že žaloba je důvodná, soud napadené rozhodnutí zrušil pro nezákonnost a současně věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 1, 4 s. ř. s.). Vysloveným právním názorem je žalovaný vázán (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).

IV. Náhrada nákladů řízení

Vzhledem k tomu, že v řízení byl plně procesně úspěšný žalobce, vzniklo mu v souladu s ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. právo na náhradu nákladů řízení, k jejichž náhradě soud žalovaného zavázal. Náklady řízení žalobce představují zaplacený soudní poplatek za podání žaloby ve výši 3.000,- Kč, dále odměna za zastoupení advokátem podle vyhlášky č. 177/1996 Sb. ve výši 3.100,- Kč, podle § 7 bod 5 ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., a to za tři úkony právní služby, příprava převzetí zastoupení, sepsání žaloby a vyjádření se ke stanovisku žalovaného § 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky a třikrát režijní paušál ve výši 300,- Kč za každý z těchto úkonů právní služby podle § 13 odst. 3 vyhlášky, a dále DPH z těchto částek s výjimkou zaplaceného soudního poplatku. Všechny tyto náklady řízení podle obsahu spisu žalobci prokazatelně vznikly a jedná se o náklady nezbytně nutné k uplatnění jeho práva. Soud proto žalovaného k jejich zaplacení žalobce zavázal, a to k rukám zástupce žalobce podle § 149 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb. občanského soudního řádu ve spojení s ustanovení § 64 s. ř. s. Lhůtu k zaplacení soud stanovil v souladu s ustanovení § 160 odst. 1 občanského soudního řádu, neboť tato lhůta je přiměřená možnostem žalovaného.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku je **možno** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné soudní rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí.

V Ostravě dne 21. září 2017

Mgr. Jiří Gottwald
předseda senátu